

לירון תמיר

"שנת 2016 היתה שנה קשה ליצרנים, צופה ששנת 2017 תהיה טובה יותר"

ראובן זלץ

כלכלן מועצת החלב לירון תמיר הוא מסכם עבורנו את השנה שעברה ומתייחס לשנה שהחלה. על הייבוא, הייצור והמגמות העיקריות שהיו ויהיו. לירון תמיר נשמע אופטימי כשאמר על שנת 2017 "אני מאמין שתנאי הסחר יהיו טובים יותר ליצרנים ושחיקת הרווחיות תיבלם".

במועצת החלב עדיין עסוקים בסיכום וליקוט הנתונים והמספרים של שנת 2016 אך כבר כיום ניתן לדבר על המגמות. לירון תמיר כלכלן המועצה ואיש ענף וותיק, מביא לנו את המספרים של השנה שחלפה ואת התחזיות לשנת 2017.

איך הסתיימה שנת 2016?

"ייצור חלב בקר עמד על 1.45 מיליארד ליטר שזה גידול של 6 אחוזים מהשנה הקודמת. המכסה ברשומות עמדה על 1.44 מיליארד ליטר וממנה הוקצו ליצרנים פעילים 1.4 והשאר מיועד ליצרנים חדשים. מתוך 1.45 שיוצרו 1.38 יוצרו במסגרת המכסה במחיר מטרם מלא וכ-70 מיליון ליטר יוצרו מעבר למכסה. רמת התת הביצוע עמדה על 33 מיליון ליטר שהם 2.3 אחוזים מהמכסה. כלומר החריגה נטו (ייצור פחות מכסה מחולקת) עמדה על 36 מיליון ליטר".

איך אתה רואה את השנה שחלפה?

"שנת 2016 התאפיינה בקיץ יחסית נוח והמחסור בחלב שראינו בקיץ 2015 היה הרבה יותר מתון ונראה כי המגדלים מיישמים את מדיניות המועצה לשינוי עקומת הייצור לטובת חלב הקיץ. עם זאת יש לציין כי תנאי האקלים בקיץ האחרון היו נוחים יותר. לפי נתוני ההתערבויות ברפתות בקיץ 2016 נראה כי בקיץ 2017 יהיה נוח. אך אסור לשכוח כי שנת 2016 מבחינת תנאי הסחר ליצרנים היתה שנה קשה ביותר מכיוון שבשנה הזאת השחיקות בגין מתווה לוקר ועוד הגיעו למקסימום. בתחילת שנת 2017 מתבסס מחיר המטרה לחלב בקר על סקר 2015 והניכוי בגין ההתייעלות השוטפת מתחיל מחדש ואין הורדות מיוחדות במסגרת מתווה לוקר ולכן תנאי הסחר (היחס בין מחירי התפוקות למחירי התשומות) יהיו טובים יותר".

אין לנו ענף רזרבי
ואסור לנו לחזור
על טעויות כאלה
ואנו חייבים ללמוד
מהניסיון המר של
הענף באירופה

הקטגוריות שדחפו את הצמיחה לתוצאה הזו, הן, קטגוריית הגבינות הלבנות שצמחה ב-5.1 אחוז וקטגוריית התוצרת הניגרת שצמחה ב-4.7 אחוזים. החלב, השתיה והמשקאות צמחו ב-2.8 אחוזים וקטגוריית הגבינות הקשות צמחה ב-2.3 אחוזים לעומת 4.7 אחוז בשנה הקודמת וניתן להסביר את הבלימה הזו בגידול הייבוא בגבינות קשות. בכל הקטגוריות אנו מזהים גידול בצריכה לנפש, היות ששיעור הגידול של האוכלוסיה בישראל עומד על כ-2 אחוזים בשנה. בקטגוריית החמאה השולחנית היתה נסיגה בשיווק אך היא מוסברת עקב המחסור שהיה וההיצע לא פגש את הביקושים.

המגמות לשנה הקרובה ?

"אני מאמין שתנאי הסחר יהיו טובים יותר ליצרנים ושחיקת הרווחיות תיבלם אם כי יש עננה מסוימת בשני תחומים. הראשון, מחירי הבשר יירדו בגלל מדיניות החשיפה והייבוא. והנושא השני, הגידול בעלויות בגין טיפול בשפכי הרפת."

ומה באשר לייבוא והשפעתו על השוק?

"היקפי היבוא של גבינות קשות יגדלו בהתאם למתווה לוקר אך הפגיעה בשוק המקומי לא תהיה גדולה בגלל הגידול היציב ביקושים."

מה לדעתך אנחנו צריכים ללמוד מהמשבר בענף החלב באירופה?

"זו בהחלט שאלה טובה ואקטואלית, אנחנו מזהים באיחוד האירופאי שלאחר ביטול משטר המכסות שם, התמוטטות מחירים ורפתות רבות שנקלעו לקשיים גדולים מאוד וחלקם אף נסגרו. ענף החלב באירופה עובר מהפך ומשבר עמוק. זהו לקח שענף החלב הישראלי חייב ללמוד אותו וממנו. אין לנו ענף רזרבי ואסור לנו לחזור על טעויות כאלה ואנו חייבים ללמוד מהניסיון המר של הענף באירופה." ▲

נתוני 2016			
מספר שותפויות	מספר יצרנים	מספר רפתות	מגזר
158	845	598	משפחתי
22	221	162	שיתופי

24 פורשים

נוצרו 5 שותפויות חדשות כולן במגזר המשפחתי
תודה לרווית ודורית ממחלקת התכנון של ממועצת החלב על הנתונים

ואיך החלה שנת 2017?

"לשנת 2017 הגדיל שר החקלאות את המכסה הלאומית למיליארד וחצי ליטר כאשר מתוכם, 1.464 מיועדים ליצרנים פעילים, כלומר הגדלה מתוכננת במכסה של 50 מיליון ליטר שהם 3.5 אחוזים. הקצאת המכסה באופן פרטני ליצרנים כרוכה בהתקנת תקנות לפיתוח ענף החלב. משרד החקלאות הכין את טיוטת התקנות אך טרם נערך דיון בוועדת הכלכלה בכנסת לצורך אישורם. לכן ההקצאות הפרטניות עדיין לא יושמו אך לכשיוקצו הן תאפשרנה רטרואקטיבית מתחילת השנה. במועצת החלב מעריכים כי ייצור החלב בשנת 2017 יעמוד על כמיליארד וחצי ליטר, כמות זו אמורה לספק את מלוא הביקושים לחלב גולמי אך עדיין אנו מעריכים כי יהיה חוסר מסוים באספקת שומן חלב ולכן מועצת החלב לא התנגדה לפתיחת מכסת יבוא וולונטרית של כאלף טון חמאה תעשייתית הפתורה ממכס."

אסור לנו לחזור על טעויות האירופאים

לירון תמיד מדגיש כי במועצה עדיין לא סיימו לסכם את כל הנתונים אך מוסיף "בנושא שיווק חלב ומוצריו מסתמן כי הצריכה במונחי שווי ערך נוזלים צמחה ב-3.8 אחוזים כאשר

להלן טבלאות שהוצגו ע"י מנכ"לית מועצת החלב, מיכל קראוס, במהלך כנס תנועת המושבים "המשק המשפחתי בענף החלב".

יבוא מוצרי חלב - טון										
2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	
8,061	6,763	4,561	2,878	3,028	2,298	2,081	1,737	1,633	1,860	גבינות
8,871	7,995	6,110	5,472	7,212	9,278	8,341	5,947	9,083	8,208	אבקות חלב
2,566	1,400	1,032	1,388	1,215	1,598	1,356	542	512	559	חמאה
1,268	1,429	1,306	1,096	1,437	1,243	1,183	1,212	972	2,163	קזאינים
2,058	2,069	3,151	2,569	3,783	3,574	3,785	3,735	4,809	1,513	תערובות
4,838	4,253	4,166	2,315	3,195	4,543	5,308	5,529	5,227	3,679	תחליפי גבינה

נתוני שיווק מוצרים מחלב בקר ינואר - דצמבר

מוצרי חלב בקר						לוח 1 - שוק מקומי מוצרי חלב בקר
ש"ע חלב גולמי א"ל	חמאה שולחנית טון	גבינות קשות ומותכות טון	גבינות לבנות טון	תוצרת ניגרת ומעדנים א"ל	חלב שתיה ומשקאות א"ל	
1,428,041	6,231	34,693	96,922	175,961	439,187	2014
1,468,185	6,261	36,319	100,964	180,754	439,220	2015
2.81%	0.49%	4.69%	4.17%	2.72%	0.01%	מגמה 15-14
1,468,135	6,261	36,319	100,964	180,703	439,220	2015 1-12
1,520,658	5,688	37,398	106,496	188,394	448,977	2016 1-12
3.6%	9.2%-	3.0%	5.5%	4.3%	2.2%	מגמה 16-15

תחזית ייצור 2017 – מ"ל

